

MANUÁL K ZAJIŠTĚNÍ INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Praktické návody
k usnadnění inkluze v MŠ

Manuál k zajištění inkluzivního vzdělávání v mateřské škole

Bc. Lenka Polášková

Listopad 2019

**Naše znalosti
pro Váš úspěch**

Nakladatelství FORUM s.r.o.
Střelničná 1861/8a
182 00 Praha 8
Tel.: 251 115 576
Fax: 251 512 422
office@forum-media.cz
www.forum-media.cz

Autorka

Bc. Lenka Polášková

Odpovědná redaktorka

PhDr. Klára Platilová, Ph.D.

Jazyková korektura

Vendula Pazderová
Jana Vašinová

Obálka

Renáta Brtnická

Sazba

Daniella Sladká, ARGI, spol. s r. o.

Tisk

Rudi, a. s.

Vydalo Nakladatelství FORUM s.r.o.

Střelničná 1861/8a, 182 00 Praha 8

**2. revidované vydání v listopadu 2019
(1. vydání v květnu 2017)**

© Nakladatelství FORUM s.r.o., Praha 2019

ISBN 978-80-87983-06-5

OBSAH

I. KAPITOLA Systémová podpora v praxi mateřské školy a změny v koncepci společného vzdělávání	1
Společné vzdělávání optikou České školní inspekce	2
Základní přehled změn v problematice SVP u dětí předškolního věku	4
Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami a problematika podpůrných opatření	7
Příloha č. 1: Vzorový dokument: Informovaný souhlas se závěry	
Příloha č. 2: Vzorový dokument: Informovaný souhlas se zpracováním osobních údajů	
Příloha č. 3: Vzorový dokument: Plná moc	
Příloha č. 4: Vzorový dokument: Anamnéza – Anamnestické údaje o rodině a dítěti	
Příloha č. 5: Vzorový dokument: Žádost o odborné vyšetření v SPC	
Příloha č. 6: Vzorový dokument: Zpráva MŠ o dítěti	
Příloha č. 7: Vzorový dokument: Dotazník pro učitele MŠ	
Příloha č. 8: Vzorový dokument: Žádost zákonných zástupců o vyšetření v PPP	
Příloha č. 9: Vzorový dokument: Pedagogická zpráva MŠ	
Příloha č. 10: Vzorový dokument: Dotazník mimořádného nadání dítěte 4–6 let	
II. KAPITOLA Česká školní inspekce a problematika dítěte s SVP	15
Základní vymezení České školní inspekce	16
Česká školní inspekce a oblast speciálních vzdělávacích potřeb	21
Příloha č. 11: Plán hlavních úkolů České školní inspekce na šk. r. 2019/2020	
Příloha č. 12: Kritéria hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání 2019/2020	
Bonus 1: Hospitační záznam PV ČŠI 2017/2018	
Bonus 2: Soubor indikátorů rozvoje sociální gramotnosti pro předškolní vzdělávání	
III. KAPITOLA Metodická podpora učitele a ředitele mateřské školy	25
Vymezení dětí, žáků a studentů s SVP	26
Odůvodnění změn vyplývajících z novely inkluzivní vyhlášky	27

Organizace vzdělávání dětí, žáků a studentů s SVP	30
Plán pedagogické podpory	31
Doporučení a zprávy ŠPZ	40
Individuální vzdělávací plán dítěte s SVP	43
Příloha č. 13: <i>Vzorový dokument: Předloha PLPP pro využití v MŠ</i>	
Příloha č. 14: <i>Vzorový dokument: Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve škole</i>	
Příloha č. 15: <i>Vzorový dokument: Doporučení pro vzdělávání žáka se speciálními vzdělávacími potřebami ve školském zařízení</i>	
Příloha č. 16: <i>Vzorový dokument: Plán pedagogické podpory (PLPP)</i>	
Příloha č. 17: <i>Vzorový dokument: Zpráva školského poradenského zařízení</i>	
Příloha č. 18: <i>Vzorový dokument: Rozhodnutí ředitele školy o vzdělávání podle IVP</i>	
Příloha č. 19: <i>Vzorový dokument: Individuální vzdělávací plán dítěte v mateřské škole</i>	
Příloha č. 20: <i>Vzorový dokument: Individuální vzdělávací plán</i>	
Příloha č. 21: <i>Vzorový dokument: Náležitosti IVP dítěte s mimořádným nadáním v MŠ</i>	
Příloha č. 22: <i>Článek: Nadané děti – možnosti identifikace a podpory jejich rozvoje</i>	
Příloha č. 23: <i>Článek: Využití Gardnerovy teorie mnohočetné inteligence</i>	
IV. KAPITOLA Komunikace a spolupráce rodiny a školy	47
Metodika postupu při přijímání dítěte s SVP – audit dovedností dítěte	48
Specifikace komunikace s rodiči dítěte s SVP	55
Řešení otázky tzv. revize	56
Medikace a zdravotnické úkony ve školách	58
Příloha č. 24: <i>Článek: Typologie problémových rodičů</i>	
Příloha č. 25: <i>Článek: Profesionální kompetence pedagoga – profesionální komunikace</i>	
Příloha č. 26: <i>Schéma revizního procesu</i>	
V. KAPITOLA Asistent pedagoga	63
Spolupráce v pedagogickém týmu – otázka profesních kompetencí	64
Náplň práce, povaha personální podpory	68
Financování pozice asistenta pedagoga po 1. 1. 2020	71
Kvalifikační předpoklady, studium	73

Příloha č. 27: *Vzorový dokument: Dotazník klimatu třídy*

Příloha č. 28: *Vzorový dokument: Pomůcka ředitele – dotazník
k přijímacímu pohovoru s AP*

Příloha č. 29: *Vzorový dokument: Formulář hodnocení asistenta pedagoga učitelem*

Příloha č. 30: *Vzorový dokument: Denní záznamy asistenta pedagoga*

Seznam tištěných příloh	75
--------------------------------------	----

Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami a problematika podpůrných opatření

I nadále se setkáváme s použitím pojmu „speciální vzdělávací potřeby“. Dítě, žák a student se speciálními vzdělávacími potřebami není dítě, žák a student vymezený pomocí určitého handicapu, tj. dítě, žák a student zdravotně postižený, zdravotně nebo sociálně znevýhodněný.

Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, jež k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění či užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření.

Podpůrná opatření jsou obecně definována jako **nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách** odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka či studenta. Systémově je zakotveno právo dítěte, žáka nebo studenta se speciálními vzdělávacími potřebami na **bezplatné poskytování podpůrných opatření školou a školským zařízením**.

Zásada bezplatnosti podpůrných opatření se přitom chápe jako všeobecná a vztahuje se na školy a školská zařízení všech zřizovatelů, zařazených v rejstříku MŠMT.

Tam, kde jsou vzdělávání a školské služby poskytovány za úplatu, nesmí být ani nadále uplatňování podpůrných opatření důvodem pro zvýšení úplaty hrazené příjemcem (nebo za příjemce) podpůrných opatření.

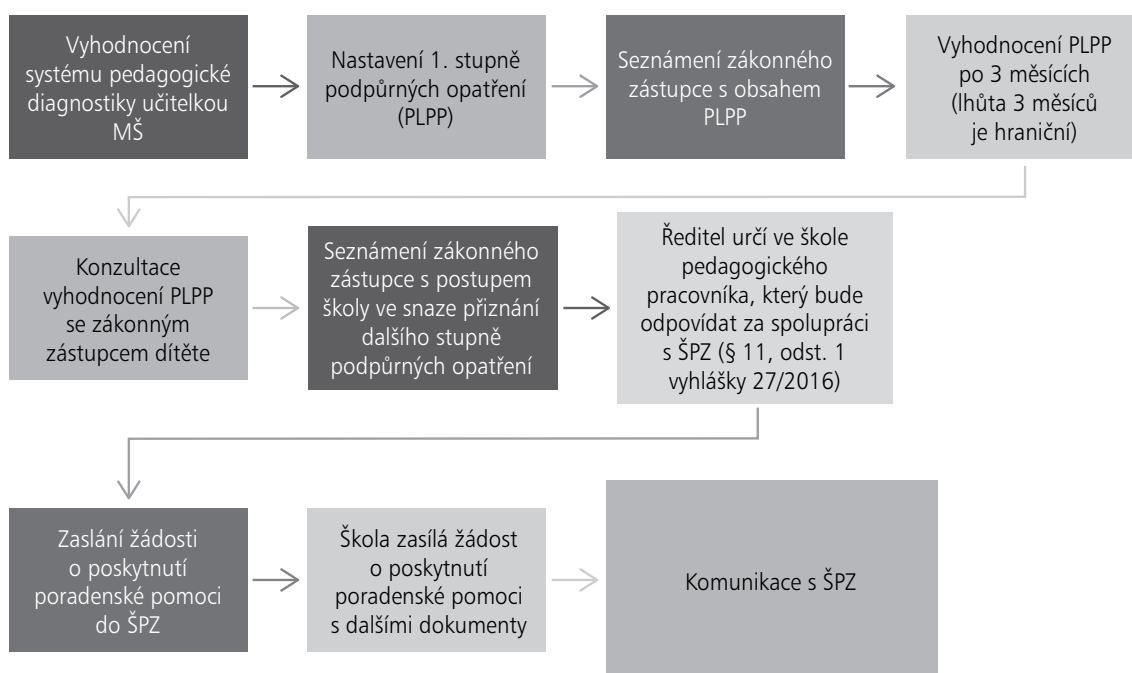
Nástroj k zajištění společného vzdělávání dětí, žáků a studentů představuje systém podpůrných opatření. Klíčový je pojem „podpůrná opatření“: Důraz se klade na princip, že je důležité najít a v praxi realizovat taková podpůrná opatření, jež se stanou **nástrojem pro překonání překážek ve vzdělávání**.

Od 1. 9. 2016 jsme zaznamenali celkem čtyři novely v konceptu společného vzdělávání. Poslední je vyhláška **č. 248/2019 Sb.**, kterou se mění vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, s účinností **od 1. 1. 2020**.

Zásady a postupy společného vzdělávání v MŠ

Hlavní myšlenkou tzv. společného vzdělávání je, že každé dítě (žák) by mělo mít nárok navštěvovat školu nedaleko svého bydliště bez ohledu na různé vzdělávací potřeby (zdravotní postižení, znevýhodněné sociokulturní prostředí apod.). Děti se speciálními vzdělávacími potřebami chodí do třídy s dětmi podobného věku a měly by být podporovány jejich **přirozené vrstevnické vztahy** a jejich vzdělávání s přihlédnutím k **individuálním potřebám**. Inkluzivní vzdělávání má své principy a liší se od „klasické“ integrace. Primárním předmětem a snahou není umístění znevýhodněného dítěte do běžné školy, ale spíše **přizpůsobení školy potřebám dítěte**.

Tabulka 2: Jednotlivé kroky MŠ při realizaci podpůrných opatření (systém je realizován u dítěte, které v době nastavení prvního stupně podpůrných opatření nebylo diagnostikováno ŠPZ)

Česká školní inspekce a oblast speciálních vzdělávacích potřeb

Odhalte případné rezervy pomocí následujících checklistů.

V obecném měřítku ČŠI sleduje a hodnotí v problematice společného vzdělávání následující:

Identifikuje škola děti s SVP?

- Má vaše škola efektivně nastavený systém diagnostiky od nástupu dítěte do MŠ po ukončení jeho docházky?
- Jsou se systémem pedagogické diagnostiky dostatečně seznámeni a ztotožnění všichni pedagogové, včetně asistentů pedagoga?
- Dokáže váš systém diagnostiky odhalit speciální vzdělávací potřeby?
- Jsou se systémem diagnostiky seznámeni zákonní zástupci?
- Probíhá ve vaší škole nějaká forma spolupráce se školským poradenským zařízením (např. depistáže)?
- Spolupracuje vaše škola s jiným zařízením (raná péče) apod.?

Vytváří škola podmínky pro úspěšný rozvoj dětí s SVP?

- Daří se vám uplatňovat individuální přístup a reagovat na specifické potřeby dítěte?
- Spolupracuje vaše škola – pedagogové – se zákonnými zástupci dětí?
- Má vaše škola nastaveny mechanismy pro úspěšné začlenění dítěte s SVP? Jaké?
- Je v systému, plánu DVPP (dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků) zohledněna nutnost rozvoje kompetencí pedagogických pracovníků v rovině speciálněpedagogických disciplín?
- Je vaše škola při vytváření podmínek v součinnosti se školským poradenským zařízením?

Odůvodnění změn vyplývajících z novely inkluzivní vyhlášky

Po zavedení systému podpory žáků se speciálními vzdělávacími potřebami na základě novely školského zákona (č. 82/2015 Sb.) a navazujících prováděcích právních předpisů (zejména vyhlášky č. 27/2016 Sb., ve znění pozdějších předpisů) byla v rámci analýzy implementace společného vzdělávání, zjištění České školní inspekce, Národního ústavu pro vzdělávání a praxe škol a školských poradenských zařízení identifikována některá legislativní pravidla, jež praktické uplatnění podpůrných opatření zásadně komplikují, a zasahovala tedy do plynulosti výuky všech žáků.

Právní úprava má za cíl tato **pravidla nastavit ve prospěch funkční aplikace podpůrných opatření**. Mezi priority současného pojetí inkluzivního vzdělávání patří včasné nastavení podmínek efektivního a účelného využívání finančních prostředků státního rozpočtu v souladu s původním záměrem systému podpůrných opatření.

Počty pedagogických pracovníků ve třídě

Personální podpora žáků s SVP patří k opatřením, která na jedné straně naplňují individuální dimenzi inkluze, na druhé straně však mají svá rizika, zejména pak sociální rozměr. **Změny nastavily od 1. 1. 2020 omezení počtu asistentů pedagoga ve třídě běžné školy**. Primárním cílem je poskytnout žákům individuální podporu, ale současně omezit riziko pro dynamiku sociálních procesů vzdělávacího prostoru školní třídy, které přináší přítomnost více asistentů ve třídě.

Právní úprava vyhlášky č. 27/2016 Sb. umožňuje do 1. 1. 2020 působení až čtyř pedagogických pracovníků v jedné třídě. Ke **snížení počtu na tři** dochází především z důvodu omezení počtu dospělých ve třídě při výuce. Vyšší počet označilo ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy v odůvodnění změn jako kontraproduktivní. Pedagogičtí pracovníci by měli být ve třídě běžné školy maximálně tři, z toho **maximálně jeden asistent pedagoga financovaný ze státního rozpočtu**. Novela klade větší důraz na **sdílení asistentů pedagoga mezi více žáky**. Zároveň pokud ze školy odejde žák, který asistenta potřeboval, asistent zůstává, jestliže se ve škole nachází další takový žák.

Úprava financování pomůcek pro žáky s SVP

Z důvodu snížení administrativy se ministerstvo současně rozhodlo zredukovat katalog a **z katalogu pomůcek byly vypuštěny veškeré pomůcky do 500 Kč**. Cenově menší pomůcky již poradny nedoporučují, naproti tomu katalog obsahuje obecnější „balíčky“ jako například „Základní materiální a didaktické vybavení pro žáka s SVP (vč. spotřebního

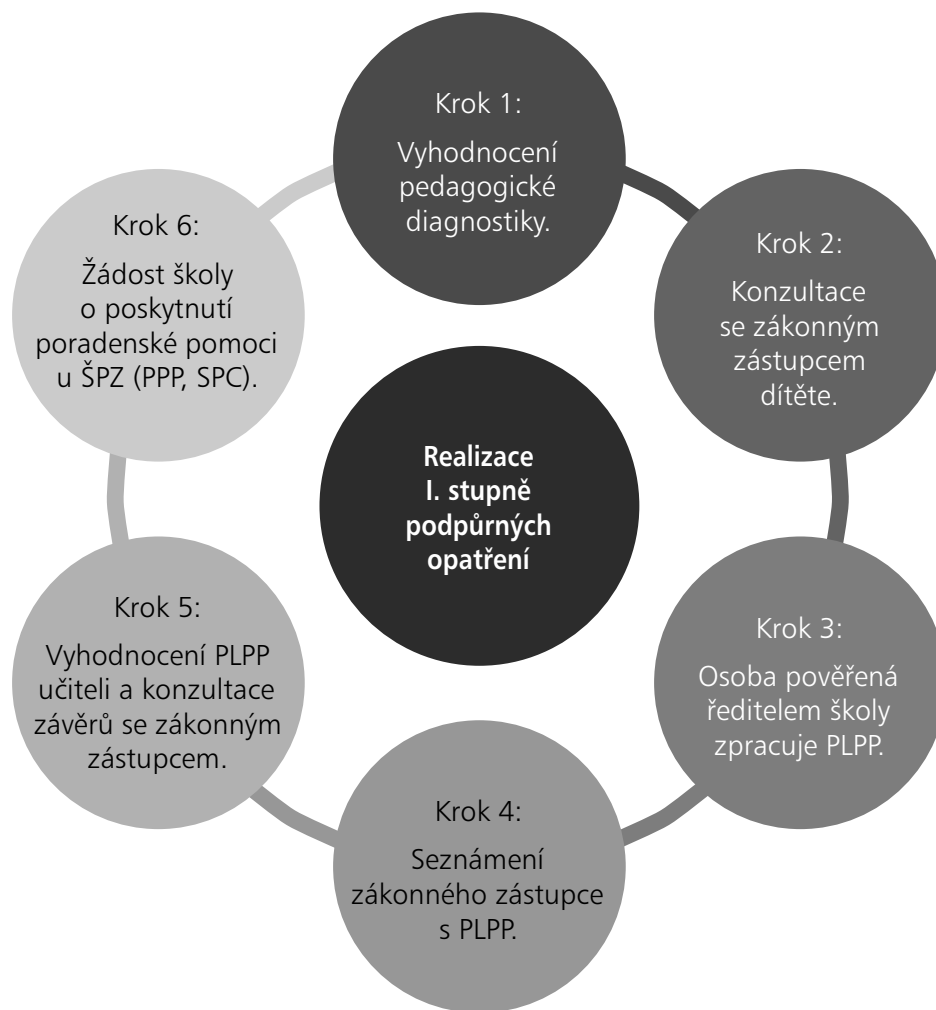
Organizace vzdělávání dětí, žáků a studentů s SVP

Inkluzivní vyhláška nastavuje parametry organizace vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a konkretizuje počty ve třídách, odděleních nebo studijních skupinách. Ve třídě, oddělení či studijní skupině se může vzdělávat **zpravidla nejvýše pět žáků s SVP** s přiznanými podpůrnými opatřeními 2.–5. stupně, a to s přihlédnutím ke skladbě těchto podpůrných opatření a povaze speciálních vzdělávacích potřeb žáků. Pamatujte, že **počet žáků s SVP** s přiznanými podpůrnými opatřeními 2.–5. stupně **nesmí přesáhnout jednu třetinu žáků ve třídě**, oddělení či studijní skupině.

Rovina počtu pedagogických pracovníků ve třídách je **od 1. 1. 2020** ovlivněna změnami vyplývajícími z novely! Novela klade větší důraz na sdílení asistentů pedagoga mezi více žáků. Aktuálně vyhláška stanoví limit čtyř pedagogických pracovníků, podle novely budou moci být v běžné třídě tři, z toho jeden asistent pedagoga. **Výjimka bude platit pro mateřské školy, kde je povinnost předškolního vzdělávání.** Také pro školy a třídy podle § 16 odst. 9 školského zákona zůstane v platnosti pravidlo **čtyř pedagogických pracovníků ve třídě.**

Omezení počtu žáků s SVP se neuplatní u školy, jíž v jeho plnění brání povinnost přednostního přijetí žáka podle § 34 odst. 3 nebo § 36 odst. 7 zákona. Ve třídách, odděleních a studijních skupinách, které nejsou zřízeny podle § 16 odst. 9 zákona, a ve třídách, odděleních a studijních skupinách škol, jež nejsou zřízeny podle § 16 odst. 9 zákona, mohou přímou pedagogickou činnost vykonávat souběžně **nejvýše tři pedagogičtí pracovníci.**

ZDROJ: § 17 odst. 1–5 vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, ve znění pozdějších předpisů

Graf 4: Jednotlivé kroky MŠ při realizaci 1. stupně podpůrných opatření

Poznámka:

Systém je realizován u dítěte, které v době nastavení 1. stupně podpůrných opatření nebylo diagnostikováno ŠPZ. Škola může v 1. stupni PLPP pokračovat, aniž by byla nutná intervence ŠPZ, pokud jsou nastavená opatření pro školu i zákonného zástupce akceptovatelná a dostatečná.

Zpráva a doporučení ŠPZ se vydávají **do 30 dnů ode dne ukončení posuzování speciálních vzdělávacích potřeb dítěte**, nejpozději však do tří měsíců ode dne přijetí žádosti o poskytnutí poradenské pomoci školským poradenským zařízením; tato lhůta se prodlužuje o dobu nezbytnou k obstarání posouzení podstatných skutečností ke stanovení podpůrných opatření jiným odborníkem.

Ukázka plánu pedagogické podpory v mateřské škole

Plán pedagogické podpory dítěte v mateřské škole

OSOBNÍ ÚDAJE DÍTĚTE

Jméno dítěte:

Bydliště:

Datum narození:

Zákonný zástupce:

Název školy:

Třídní učitelé (osoby zodpovědné za vzdělávání dítěte s SVP):

.....

Třída:

Školní rok:

Datum vyhotovení:

Důvod k přistoupení sestavení PLPP:

Snaha řešení opakovaných problematických projevů chování dítěte – záchvaty vzteku provázené pláčem, házení předměty, útočné jednání vůči předmětům a dětem. Odmítání výchovně-vzdělávací činnosti, preference opakované spontánní hry.

Vyhodnocení PLPP plánováno ke dni:

CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE A POPIS JEHO OBTÍŽÍ

XY je velmi bystré, vnímavé dítě plné energie. Prožívá vše naplno, energicky. Jak radost, tak smutek či vztek. Je akceptováno kolektivem vrstevníků, avšak vzhledem k problematickým projevům chování se její děti začínají obávat a stranit. I přes snahu pedagogů a jejich intervenci dochází k obavám dětí, že budou nečekaně udeřeny či jinak fyzicky intervenovány.

Řeč je agramatická. Slovní zásoba omezená, neodpovídá dítěti ve věku čtyř let.

Individuální vzdělávací plán dítěte s SVP

MŠMT se rozhodlo limitovat použití **individuálního vzdělávacího plánu (IVP)** jakožto podpůrného opatření kvůli – z jejich pohledu – příliš rozšířenému využívání. Pokud bude z poradenského doporučení dostatečně zřejmé, jak má být žák ve škole vzděláván, nebude nutné tvořit **IVP**. Bude ovšem záležet, zda poradna školy dostatečně sdělí, jak má pro konkrétního žáka zorganizovat výuku.

Důvodem změn je **odlišná praxe na školách a ne vždy efektivní využití**. Nicméně náležitosti IVP zůstávají novelizovanou vyhláškou nastaveny, předlohu nalezneme v příloze č. 2. I po novele přetrvává rezerva v oblasti terminologie. Předlohy formulářů nejsou přizpůsobeny specifikům zařízení předškolní výchovy a vzdělávání. V praxi to znamená trvající administrativní zátěž pro pedagogické pracovníky bez kvalifikace v oblasti speciálněpedagogických disciplín. V manuálu jsme tedy do příloh zařadili předlohy dokumentů, které korespondují s požadavky vyplývajícími z platných právních předpisů, avšak terminologií odpovídají prostředí a specifikům mateřských škol.

Komentář: Přestože zde vidíme snahu MŠMT o eliminaci zátěže v oblasti administrativy, domnívám se, že **rovina omezení požadavku na IVP nepřinese v praxi očekávaný výsledek**. Pokud nastane situace, kdy proběhne inspekční činnost ČSI ve škole, soudím na základě svých zkušeností, že inspektoři budou požadovat **adekvátně zpracované podklady pro žáka s SVP**, například konkrétní nastavení metod, forem práce a cílů vzdělávání. Ty musejí být prokazatelně nastaveny. Učitelé se tedy budou přiklánět k praxi, která se realizovala: Přestože IVP nebude definován jako podpůrné opatření v doporučení ŠPZ, praxe bude pedagogické pracovníky směřovat k realizaci IVP jako prokazatelně nastavených metod, forem práce a průběžného vyhodnocování pokroků a vývoje oblasti speciálních vzdělávacích potřeb dítěte s SVP.

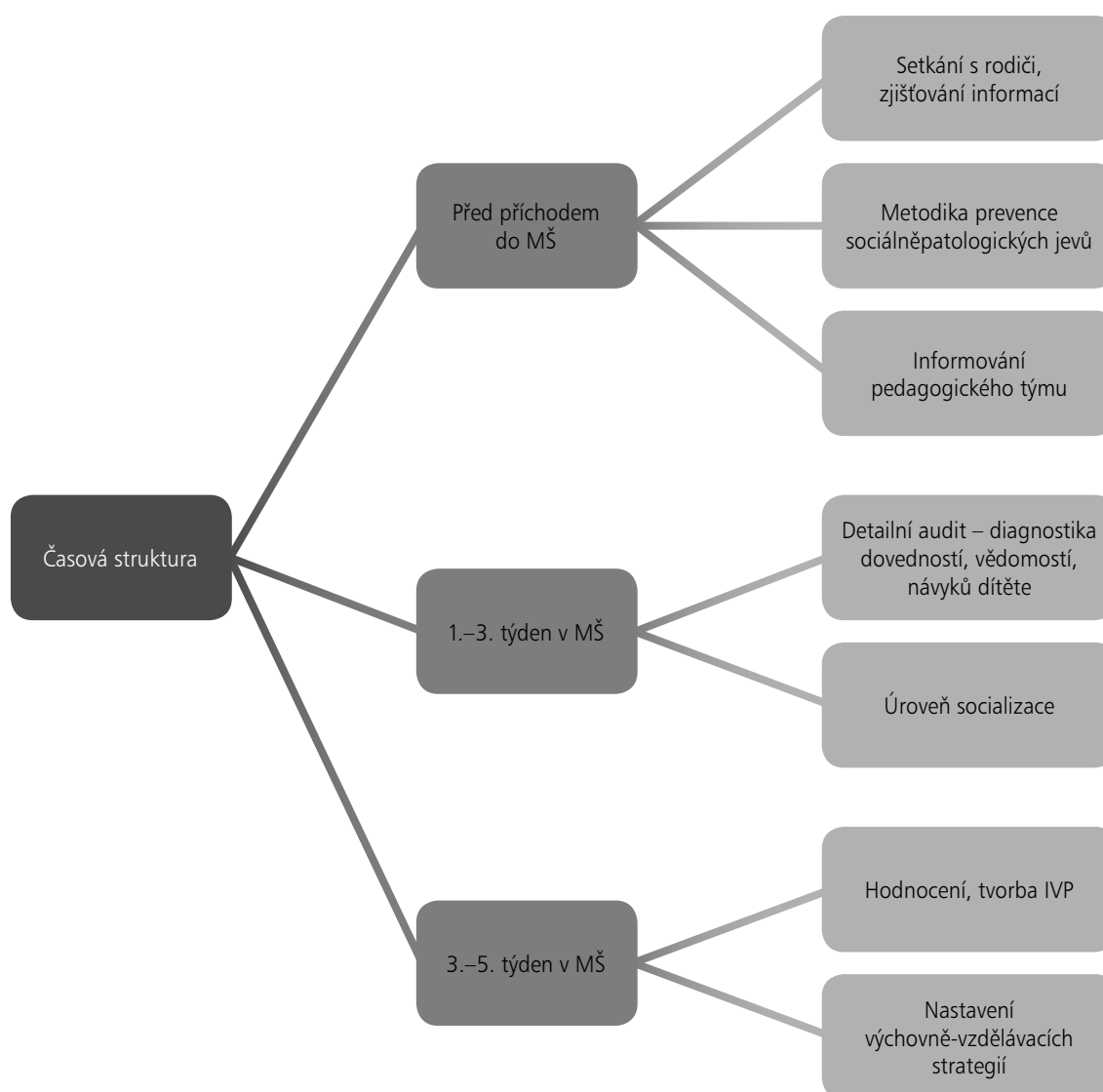
Koncepce obsahu individuálních vzdělávacích plánů by měla stát na několika důležitých pilířích:

- Hlavním a prioritním cílem IVP a jeho obsahu je volit takové kroky, které budou směřovat ke kompenzaci, nápravě či zmírnění vlivu míry handicapu, vlivu postižení nebo specifik diagnózy a k maximálnímu rozvoji osobnosti dítěte.
- Do přípravy by se měli kromě učitelů zapojovat také rodiče dítěte, případně asistent pedagoga. Ti všichni tvoří významnou součást v otázce zodpovědnosti za pokroky dítěte.
- Dokument by měl dítěti umožňovat postupovat v oblasti vzdělávání adekvátně jeho schopnostem s přihlédnutím k jeho individuálním potřebám. Nevhodná je „cesta“ srovnávání s ostatními dětmi.

Zásadní otázky, které je nutné před příchodem dítěte s SVP do mateřské školy položit a také zodpovědět, jsou shrnuty do čtyř kroků **Audit procesu přijetí dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami do MŠ**. S realizací systémové podpory inkluzivního vzdělávání však v jednotlivých krocích postupu spatřujeme stále větší smysl a význam.

Bez komunikace není možná spolupráce.

Krok 1: Časová struktura

Medikace a zdravotnické úkony ve školách

Dítě s diabetem ve škole a třídě

V případě přijetí dítěte s diabetem do školy je zcela nezbytná velmi blízká komunikace zákonných zástupců a školy. Onemocnění dítěte **musí být zohledněno**. Není možné, aby škola argumentovala, že není schopna dítěti s diabetem zajistit možnost vzdělávat se.

O přítomnosti dítěte s diabetem musejí být **informováni všichni zaměstnanci školy**, tedy provozní i pedagogičtí pracovníci. Každý pedagogický pracovník, který má dítě s diabetem ve třídě, musí být seznámen se základními informacemi o cukrovce, mít informace o poskytnutí první pomoci dítěti, o rizicích vyplývajících z onemocnění například při sportovních aktivitách a o skutečnosti, že **primární zodpovědnost za onemocnění, péči a naprostou součinnost mají zákonní zástupci dítěte**.

V pedagogické praxi se často setkáváme s tím, že dlouhodobá nekonceptnost řešení problematiky a neschopnost meziresortní spolupráce ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a ministerstva zdravotnictví staví pedagogické pracovníky do nepříjemné situace. Do budoucna se budou vlivem inkluzivního vzdělávání a nárůstu chronických onemocnění ve většinové populaci **zvyšovat požadavky na podávání medikace** a na úkony, jež řadíme do kategorie zdravotnických.

Problematická legislativa

V problematice jakékoliv medikace a zdravotnických úkonů v praxi škol a školských zařízení panuje dlouhodobý nesoulad v oblasti legislativy. Jinak na ni nahlíží resort školství, jinak resort zdravotnictví a samozřejmě jinak občanský zákoník.

Žádný pedagogický pracovník (včetně asistenta pedagoga) nemůže být nucen aplikovat dítěti inzulin. **Pedagogický pracovník není pracovníkem zdravotnickým**. Tudíž mu povinnost zdravotnického úkonu, kam manipulace se zdravotnickým materiálem jednoznačně patří, ani nelze zařadit do náplně práce.

V souladu se zněním § 2 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), platí následující: Podle jeho § 11 lze zdravotní služby poskytovat pouze prostřednictvím osob způsobilých k výkonu zdravotnického povolání nebo k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotních služeb. Pedagogický pracovník není zdravotnickým pracovníkem a uvedenou podmínku nespĺňuje.

- Je možné měřit glykemii zákonným zástupcem (rodičem) a aplikovat inzulin rodičem v prostředí školy? Za jakých podmínek?
- Je možné měřit glykemii jinou osobou, pověřenou zákonným zástupcem, a aplikovat inzulin rodičem v prostředí školy? Za jakých podmínek?
- Je možné tuto péči zajistit externím zdravotnickým pracovníkem, například tzv. terénní zdravotní sestrou? Za jakých podmínek?
- Není zaměstnancem školy osoba, která by splňovala požadavky zákona o zdravotních službách? V takovém případě je možné, aby veškeré úkony zajistila zcela bez legislativních „kotrmelců“.

Pamatujte:

- Obecně se nedoporučuje ponechat měření glykemie a aplikaci inzulínu na samotném dítěti, pokud je mladší 6 let, přestože v domácích podmínkách tomu tak může být.
- Je vhodné nastavit písemnou smlouvu (dohodu) o spolupráci mezi rodiči (zákonnými zástupci) dítěte a školou.
- Zákonní zástupci by měli školu prostřednictvím ředitele/ředitelky požádat o spolupráci písemně.
- Postup školy při požadavku zákonného zástupce dítěte na úkon spadající do kategorie zdravotnických je vhodné zapracovat do školního řádu.

Problematika **aplikace léků a zdravotnické úkony** jsou v gesci kontrolní činnosti krajských hygienických stanic. Ty kontrolují ukládání léčiv a zdravotnických prostředků ve školách: Je potřeba sledovat a dodržovat jejich expiraci a teplotu skladování. Musejí-li být léčiva (např. inzulinová pera) uložena v lednici, musí jít o lednici samostatnou, kde **nejsou žádné potraviny**.

Aplikace **nesmí probíhat v prostředí třídy!** Musí se jednat o místo, kde je v dosahu umyvadlo, jednorázové ubrousky k osušení rukou, mýdlo a odpadkový koš na biologický odpad. Dítě je vhodné posadit či položit na hygienickou vyměnitelnou podložku. Kontroluje se také nakládání s biologickým odpadem (latexové rukavice, použítá inzulinová pera a další zdravotnický materiál): Musí být ve speciální popelnici – liší se svoz a četnost odvozu odpadů. Obsah musí být **zabezpečen proti vniknutí cizích osob** či dětí.

Náplň práce, povaha personální podpory

Personální podpora

V současném systému zahrnují podpůrná **opatření ve 3. stupni** využívání asistenta pedagoga, využívání dalších pedagogických pracovníků, a to zejména školního psychologa nebo školního speciálního pedagoga, pokud ve škole pracuje. Je-li počet žáků vyšší a není možné třídu dělit, může škola rozšířit asistenční podporu nebo lze výuku doplnit o přítomnost dalšího pedagoga. Podpora se specifikuje podle požadavků na podporu pedagogické práce s žákem ve výuce, na podporu pohybu, orientace v prostoru, komunikace a sebeobsluhy.

Charakter speciálních vzdělávacích potřeb žáků vyžaduje činnost asistenta pedagoga vymezenou v § 5 odst. 4 vyhlášky při jejich vzdělávání. Jeho přítomnost přitom není nezbytná po celou dobu vzdělávacího procesu, může tak být využíván i pro další žáky s obdobnou potřebou tohoto podpůrného opatření.

Rozsah podpory se stanovuje podle náročnosti podpory na skupinu žáků nebo na jednoho žáka, není-li ve třídě více žáků s potřebou činnosti asistenta pedagoga. Speciální vzdělávací potřeby žáků, pro jejichž vzdělávání je nezbytná podpora pedagoga asistentem pedagoga, nemusejí být stejného druhu.

Rozsah podpory týdně:

- 9 hodin přímé pedagogické činnosti;
- 14 hodin přímé pedagogické činnosti;
- 18 hodin přímé pedagogické činnosti;
- 23 hodin přímé pedagogické činnosti;
- 27 hodin přímé pedagogické činnosti.

Rozsah potřeby přímé pedagogické činnosti doporučí školské poradenské zařízení, tj. pedagogicko-psychologická poradna nebo speciálněpedagogické centrum. Jestliže potřeba neodpovídá přesně možnostem rozsahu podpory týdně podle přílohy vyhlášky, doporučí ŠPZ tu z možností rozsahu podpory týdně, která je svým rozsahem nejbližší vyšší. **Konkrétní rozsah práce související s přímou pedagogickou činností však školské poradenské zařízení neurčuje.**

Také podpůrná **opatření 4. stupně** umožňují podporu pedagogického pracovníka a současně žáka v případech, kdy je proces vzdělávání znesnadněn obtížemi žáka, které vyžadují další osobu k podpoře vzdělávacího procesu. Umožňuje využívání podpůrného opatření asistenta pedagoga, dalších pedagogických pracovníků, tlumočnicka českého znakového jazyka, přepisovatele pro neslyšící, školního psychologa a školního speciálního pedagoga.

Změny v náplni práce AP

Náplní práce asistenta pedagoga je zejména:

- spolupráce s učitelem na přímé výchovné a vzdělávací činnosti;
- pomoc při komunikaci mezi učiteli a žáky a při komunikaci mezi učiteli a zákonnými zástupci žáků;
- individuální i skupinová podpora při přípravě na výuku;
- u žáků se zdravotním postižením rovněž pomoc při sebeobsluze, avšak nikoliv pomoc a asistentce při úkonech spadajících do kategorie zdravotnických!

Poslední uvedená oblast je v pedagogické praxi stále **velmi riziková**. Dochází zde ke kolizi občanského zákoníku, školského zákona, zákona o zdravotních službách a zákona o sociálních službách. V problematice medikace a zdravotnických úkonů dosud nemáme nastavenou meziresortní spolupráci dotčených ministerstev ani metodický pokyn MŠMT, který by ji upravoval.

Často tak dochází k situaci, kdy v praxi zejména zákonní zástupci dětí a žáků s SVP **zaměňují kompetence osobních asistentů s asistenty pedagoga**. Ředitel školy, kde je asistent zaměstnán, rozhoduje o konkrétní náplni práce na základě vyhodnocení doporučení ŠPZ, po zhodnocení individuálních vzdělávacích potřeb dítěte/žáka a po konzultaci s třídními učiteli dítěte/žáka s SVP.

Příloha č. 1 vyhlášky nově také neuvádí u úvazků asistentů pedagoga počty hodin nepřímé pedagogické činnosti – nadále však specifikuje možné výše úvazků a k nim i odpovídající počty hodin přímé pedagogické činnosti. **Hodiny nepřímé pedagogické činnosti** tak sice už nejsou ve vyhlášce uvedeny, ale půjde je logicky **odvodit odečtením hodin přímé pedagogické činnosti od výše úvazku**. (Nadále pak bude platit, že ředitel školy může dát asistentovi do úvazku i více hodin pro nepřímou pedagogickou činnost, ovšem tyto hodiny „navíc“ musí platit z jiného zdroje než z dotace poskytnuté v režimu podpůrných opatření.)